

Ćwiczenie na komunikację jednokierunkową – wykonanie motyli

Źródło: *Unforgettable Experiential Activities: An Active Training Resource* by Mel Silberman

Uwagi wstępne

W trakcie tego ćwiczenia uczestnicy wykonują motyle z kartek papieru. W związku z tym, że prowadzący nie odpowiada na pytania uczestników po przedstawieniu niejasnych instrukcji, wyniki mogą być komiczne. Powstaje przestrzeń do stworzenia różnych kreacji. Ćwiczenie pokazuje łatwość, z jaką przekazanie słabych instrukcji słownych owocuje różnorodnością interpretacji nawet najprostszymi wskazówkami (np. „Złóż papier na pół”). Oparte jest na klasycznym ćwiczeniu dotyczącym wad komunikacji jednokierunkowej.

Cele

- Zademonstrowanie, że słowa można łatwo błędnie zinterpretować
- Podkreślenie, jak ważne jest aktywne zaangażowanie uczących się
- Podkreślenie roli symetrycznej komunikacji w procesie coachingu

Przedstawienie koncepcji, według której uczestnicy muszą wziąć odpowiedzialność za własny proces uczenia się

Wielkość grupy

- Nieograniczona

Czas trwania

- 10 minut

Materiały

- Jedna kartka (najlepiej kolorowego) papieru dla każdego uczestnika
- Wzór motyla zrobiony na podstawie instrukcji

Opis

1. Każdemu uczestnikowi daj kartkę papieru. Lepszy będzie papier kolorowy niż biały.

2. Przekaż uczestnikom następującą instrukcję: „Zaraz wam podam kilka prostych instrukcji wykonania motyla”. Pokaż wzór motyla przygotowany na podstawie „Instrukcji wykonania modelu motyla”. Upewnij się, że wszyscy uczestnicy mogą go zobaczyć. Potrzymaj papierowego motyla w górze przez przynajmniej 15 sekund. W trakcie tej prezentacji poinformuj uczestników: „Wy także będziecie mogli zrobić podobnego motyla, gdy wysłuchacie moich prostych instrukcji. W związku z tym, że nasz czas jest ograniczony, nie odpowiem na wasze pytania. Uważnie wysłuchajcie instrukcji. Będę mówić powoli”.

3. Powstrzymując się od dalszych komentarzy, schowaj wzór motyla. Następnie podaj instrukcje:

- a. „Podnieście swoją kartkę papieru i trzymajcie ją przed sobą”.
- b. „Najpierw złożcie kartkę papieru na pół”. Przeznacz na tę część sporo czasu.
- c. „A teraz oderwijcie prawy górny róg”. Poczekać od 15 do 20 sekund.
- d. „Ponownie złożcie kartkę na pół oraz oderwijcie tym razem jej lewy górny róg”.
- e. „Złóżcie ją na pół kolejny raz i oderwijcie prawy dolny róg kartki”.
- f. „A teraz rozłóżcie kartkę i zobaczmy, co powstało. Jeżeli właściwie się z wami komunikowałem, a wy uważnie wysłuchaliście moich instrukcji, to wszystkie kartki powinny wyglądać jak motyle”.

4. Pokaż uczestnikom model motyla. Sprawdź, ilu uczestników zrobiło modele, które można zakwalifikować jako motyle. Będą oni w mniejszości. Zwróć uwagę na rozmaite twory, które powstały w wyniku przekazania niedokładnych instrukcji. Na pewno będzie dużo śmiechu. Zapytaj uczestników, dlaczego ich wycinki nie pasują do twojego. Prawdopodobnie odpowiedzi będą brzmiały następująco: „Odłożył Pan swojego motyla na bok”, „Nie mogliśmy zadawać pytań!” czy „Instrukcje, które otrzymaliśmy, można było interpretować na różne sposoby”.

5. Przyznaj, że podczas instruktażu celowo nie podałeś jasnych, szczegółowych instrukcji. Nie można było zadawać pytań ani przyglądać się gotowemu modelowi. Ponadto zwróć uczestnikom uwagę, że nie byli oni zachęceni do porównywania własnych prac. Ogólnie rzecz biorąc, można było zrobić wiele rzeczy w celu zwiększenia skuteczności instruktażu.

6. Zapytaj, czy konieczne było objaśnienie i zademonstrowanie uczestnikom krok po kroku sposobu składania papieru i odrywania jego części. Większość uczestników odpowie na to pytanie twierdząco. Ostrzeż jednak uczestników, że takie podejście zakładałoby naśladownictwo i nie miałoby nic wspólnego z prawdziwym procesem uczenia się. Jedynie wykonanie motyla bez żadnych podpowiedzi świadczyłoby o tym, że uczestnicy przyswoili tę umiejętność.

7. I tu pojawia się zaskoczenie. Zawsze znajdzie się paru uczestników, którzy zrobią motyla nawet przy tak ograniczonym instruktażu. Zapytaj osoby, które z powodzeniem wykonały motyle, czy sukces ten zrucają na karb szczęścia. Większość z nich odpowie przecząco. Po prostu zdołali oni zapisać w pamięci prezentowany wzór motyla, a następnie sami znaleźli sposób na wykonanie wycinanki. Pogratuluj im, że wzięli odpowiedzialność za swój proces uczenia się, czyli zrobili coś, czego wszyscy uczący się powinni się trzymać.

8. Powtórz wnioski płynące z tego ćwiczenia.